RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(Residential Autonomous College affiliated to University of Calcutta)

B.A./B.Sc. FOURTH SEMESTER EXAMINATION, MAY 2025
SECOND YEAR (BATCH 2023-27)

Date : 06/05/2025 **SANSKRIT**
Time : 11.00 am – 1.00 pm **Paper : 4SANMJC2** Full Marks : 50

1. यथेच्छ**मेकस्य** प्रश्नस्य उत्तरं लेख्यम्। [1×10]

   क) किं खलु भट्टिकाव्यस्य अपरं नाम? अस्य काव्यस्य विरचने किमासीत् कवेरुद्देश्यम्? काव्येऽस्मिन् कतिविधानि काण्डानि परिदृश्यन्ते? तेषां नामानि उल्लेखनीयानि। राममारीचयोः वाक्कलहः संक्षेपेण वर्ण्यताम्। (1+2+1+2+4)

   ख) भवतां पाठ्यानुसारं शरद्वर्णनं कार्यम्।

2. यथेच्छं पद्य**मेकं** सप्रसङ्गं व्याख्यायताम्। [1×7]

   क) बलिर्बबन्धे जलधिर्ममन्थे
   जह्रेऽमृतं दैत्यकुलं विजिग्ये।
   कल्पान्तदुःस्था वसुधा तथोहे
   येनैषां भारोऽतिगुरुर्न तस्य।।

   ख) न तज्जलं यन्न सुचारुपङ्कजं
   न पङ्कजं तद् यदलीनषट्पदम्।
   न षट्पदोऽसौ न जुगुञ्ज यः कलं
   न गुञ्जितं तन्न जहार यन्मनः।।

3. यथेच्छं पद्यस्य **एकस्य** वङ्गानुवादः कार्यः। [1×4]

   क) प्रभातवाताहतिकम्पिताकृतिः
   कुमुद्वतीरेणुपिशङ्गविग्रहम्।
   निरास भृङ्गं कुपितेव पद्मिनी
   न मानिनीशं सहतेऽन्यसङ्गमम्।।

   ख) दत्तावधानं मधुलेहिगीतौ
   प्रशान्तचेष्टं हरिणं जिघांसुः।
   आकर्णयन्नुत्सुकहंसनादान्
   लक्ष्ये समाधिं न दधे मृगावित् ।।

4. यथेच्छं पद**द्वयम्** अवलम्ब्य वैयाकरणटिप्पनी लेख्या। [2×2]

   क) मृगावित्

   ख) विजिग्ये

   ग) निरास

   घ) दत्तावधानम्

5. यथेच्छ**मेकस्य** प्रश्नस्य उत्तरं लेख्यम्। [1×10]

क) 'भारवेरर्थगौरवम्' इति वचनस्य याथार्थ्यं सोदाहरणं प्रतिपादयत।

ख) किरातार्जुनीयम् इति महाकाव्यस्य प्रथमसर्गमवलम्ब्य द्रौपद्याः राजनैतिककुशलतां वर्णयत।

6. यथेच्छं पद्य**मेकं** सप्रसङ्गं व्याख्यायताम्। [1×7]

क) स किंसखा साधु न शास्ति योऽधिपं
हितान्न यः संशृणुते स किम्प्रभुः।
सदानुकूलेषु हि कुर्वते रतिं
नृपेष्वमात्येषु च सर्वसम्पदः।।

ख) व्रजन्ति ते मूढधियः पराभवं
भवन्ति मायाविषु ये न मायिनः।
प्रविश्य हि घ्नन्ति शठास्तथाविधान्
असंवृताङ्गान्निशिता इवेषवः।।

7. यथेच्छं पद्यस्य **एकस्य** वङ्गानुवादः कार्यः। [1×4]

क) अबन्धकोपस विहन्तुरापदां
भवन्ति वश्याः स्वयमेव देहिनः।
अमर्षशून्येन जनस्य जन्तुना
न जातहार्देन न विद्विषादरः।।

ख) कृतप्रणामस्य महीं महीभुजे
जितां सपत्नेन निवेदयिष्यतः।
न विव्यथे तस्य मनो न हि प्रियं
प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः।।

8. यथेच्छं पद**द्वयम्** अवलम्ब्य वैयाकरणटिप्पनी लेख्या। [2×2]

क) वनेचरः

ख) विव्यथे

ग) वर्णिलिङ्गी

घ) विदितः

———— × ————